

Referanser: KR 65/13, KM 10/14

Konsept pr 31.10.2014

Statsbudsjettet 2015 – oppfølging av Kirkemøtets vedtak - fordeling av tilskuddsmidler

Sammendrag

De endrede relasjoner mellom staten og Den norske kirke har lagt et grunnlag for å gi økt selvstyre til kirkelige organer, også i økonomiske forhold.

Kirkemøtet, Kirkerådet og bispedømmerådene fikk et større styrings- og forvaltningsansvar fra budsjettåret 2014.

Kirkemøtet behandlet derfor en sak om tilskuddsforvaltningen, KM sak 10/14, etter at departementet hadde fastsatt bestemmelser for forvaltningen.

Kirkemøtet vedtok retningslinjer og fullmakter slik at Kirkerådet kan fordele tilskuddsmidlene i 2015 til de enkelte tilskuddsmottakere. Denne saken gjelder fordeling av tilskuddsrammen for budsjettåret 2015 på kap. 340 Den norske kirke, post 75 Trosopplæring og post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke.

Midlene bevilges av Stortinget. Endelig statsbudsjett for bevilgningen for 2015 blir først vedtatt i Stortinget 12. desember 2014. Disponering for neste år gjøres derfor med forbehold om Stortingets godkjenning. Dersom budsjettstrukturen endres vil beløpene bli justert i tråd med dette.

Kirkemøtet vedtok en videreføring av de fordelingsnøkklene som ble brukt for budsjettåret 2014 til budsjettåret 2015.

Det vises også til KR sak 65/13 der Kirkerådet behandlet tilsvarende sak om tilskuddsforvaltningen for 2014.

I Prop. 1 S i statsbudsjettet fra Kulturdepartementet for 2015 er tilskuddsmidlene på post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke overført til post 75. Samtidig har denne posten endret navn fra Post 75 Trosopplæring til Post 75 Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres.

Tilskuddene til Oslo domkirke og Nidaros domkirke på til sammen kr 5 000 000 og kr 1 335 000 til Nidaros pilegrimsgård er samtidig overført til denne posten.

Det er foreslått en samlet bevilgning på kr 459 068 000. Av denne bevilgningen forvaltes tilskuddet til Nidaros pilegrimsgård på kr 1 335 000 av departementet. Den øvrige del av bevilgningen tildeles Kirkerådet.

Denne saken omhandler fordeling av kr 457 733 000 for 2015.

Målet med rammetilskuddet er at det skal støtte opp om trosopplæringen i Den norske kirke og andre kirkelige formål, slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakerne vil være kirkelige fellestråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra til å oppfylle målet.

Tilskuddet kan ikke anvendes til prestestillinger i menighetene eller til å avlaste kommunene for deres økonomiske ansvar for kirken. Tilskuddet kan heller ikke benyttes av Kirkerådet og bispedømmerådene til egen drift, som dekkes fra post 01.

Forslag til vedtak

1. Under forutsetning av at budsjettrammen i forslag til statsbudsjett for 2015 ikke endres på kap. 0340 post 75, vedtar Kirkerådet følgende fordeling av budsjettrammen for 2015 på kr 457 733 000:

Trosopplæring	296 916 000
Nidaros og Oslo Domkirke	5 000 000
Døvekirkene	10 806 000
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 872 000
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	328 000
Stiftelsen Kirkeforskning	6 379 000
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	133 795 000
Samisk bibeloversettelse	1 637 000

Bakgrunn

Denne saken gjelder bruken av tilskuddsmidler i 2015 og er en oppfølging av KM sak 10/14. Fra 2014 har Kirkemøtet fått utvidet sitt økonomiske ansvarsområde og har fått ansvar for fordeling av tilskuddsmidler på post 75 Trosopplæring og post 77 Tilskudd til andre kirkelige formål for 2015.

Målet med rammetilskuddet er at det skal støtte opp under Den norske kirkes virksomhet. Tilskuddet kan ikke anvendes til prestestillinger i menighetene eller til å avlaste kommunene for deres økonomiske ansvar for kirken. Tilskuddet kan heller ikke benyttes av Kirkerådet og bispedømmerådene til egen drift, som dekkes fra post 01. Med disse avgrensningene bør Kirkemøtet stå fritt til å bestemme hvordan tilskuddet skal anvendes.

Kirkerådet skal vedta fordeling av rammene på kap. 0340 Den norske kirke, Post 75. på kr 457 733 000. I regjeringens tilleggsproposisjon er beløpet opprettholdt. Da statsbudsjettet først godkjennes i Stortinget etter Kirkerådets møte må vedtak fattes med forbehold.

Departementet foreslår fra 2015 at tilskuddene til henholdsvis Nidaros domkirke, Oslo domkirke og Nasjonalt pilegrimssenter overføres til post 75 *Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål*, jf. omtalen under post 75. Bevilgningsforslaget under post 71 er dermed begrenset til statstilskuddet til Sjømannskirken og gitt ny betegnelse. Departementet har valgt å beholde tilskuddsforvaltningen både for Sjømannskirken og Nasjonalt pilegrimssenter.

Omtale av saken i Prop. 1 statsbudsjettet for 2015 fra Kulturdepartementet (jfr. side 135-136)

«Post 75 Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål, kan overføres

Under posten har det gjennom de siste ti årene vært gitt en bevilgning til gjennomføring av trosopplæringsreformen i Den norske kirke. Bevilgningen har hvert år i perioden vært trappet opp. Da reformen ble igangsatt i 2004, var det lagt til grunn et budsjettmål på rundt 250 mill. kroner. Etter bevilgningsøkningen til reformen i statsbudsjettet for 2014 er denne budsjettforutsetningen ivaretatt.

For 2015 foreslår departementet at tidligere bevilgninger under post 75 Trosopplæring og post 77 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke samles i én bevilgning under post 75 med ny betegnelse Tilskudd til trosopplæring og andre kirkelige formål. Også tilskuddene til den kirkelige og musikalske virksomheten ved domkirkene i Nidaros og Oslo foreslås innarbeidet under posten. Tilskuddet under posten vil dermed være et rammetilskudd som Kirkemøtet disponerer. Endringen innebærer økt kirkelig selvstyre i økonomiske forhold.

Forslaget om en slik budsjettomlegging har vært på høring hos kirkelige instanser. Kirkerådet og et knapt flertall av bispedømmerådene har gitt sin tilslutning. Høringsinstanser som har uttalt seg kritisk til omleggingen, mener bl.a. at denne typen endringer ikke bør gjennomføres før en ny kirkeordning er avklart.

Følgende formål og instanser er i 2014 tildelt følgende midler som fra 2015 inngår i tilskuddet under post 75 (alle beløp er i 1000-kroner):

Fordeling av tilskuddsmidler i 2014	2014
Trosopplæring	290 979
Nidaros og Oslo Domkirke	5 000
Nasjonalt pilegrimssenter (<i>forvaltes av departementet også i 2015</i>)	1 335
Døvekirkene	10 590
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep	2 814
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte	321
Stiftelsen Kirkeforskning	6 251
Diakoni, undervisning og kirkemusikk	128 219
Kompetanseutviklingstiltak (kirkelige undervisning)	1 900
Kurs og opplæringstiltak for menighets- og fellestråd	1 000
Samisk bibeloversettelse	1 604
Sum bevilgning	450 013

For 2015 foreslås det en bevilgning på 459 mill. kroner under post 75. Tilskuddet til Nasjonalt pilegrimssenter i 2014 foreslås videreført i 2015. Tilskuddet vil bli forvaltet av departementet.

Mål for ordningen

Målet med rammetilskuddet er at det skal støtte opp om trosopplæringen i Den norske kirke og andre kirkelige formål, slik at Den norske kirke kan videreføres som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Tilskuddsmottakerne vil være kirkelige fellestråd, menighetsråd og andre kirkelige instanser og organisasjoner som kan bidra til å oppfylle målet.

Tilskuddet kan ikke benyttes til å avlaste kommunene for deres lovpålagte utgiftsoppgaver etter kirkeoven § 15. Tilskuddet kan heller ikke benyttes til formål som hører inn under statens ansvar for preste-tjenesten eller til driften av Kirkemøtet, Kirkerådet, Bispemøtet og bispedømmerådene. Utgiftene til disse bevilges særskilt over driftsposten.

Måloppnåelsen for rammetilskuddet skal vurderes i lys av de målene som gjelder for statsbevilgninger til Den norske kirke for øvrig, jf. målene nevnt i kapittelinnledningen.

Kriterier for tildeling av tilskudd

Tilskuddet er et budsjettstyrt rammetilskudd som fastsettes hvert år i statsbudsjettet. Det er Kirkemøtet som er tilskuddsforvalter. Som følge av at Kirkemøtet bare er samlet en uke i året, kan disponeringsmyndigheten delegeres til andre kirkelige organer. Nærmere retningslinjer for slik delegasjon skal fastsettes av Kirkemøtet.

Oppfølging, kontroll og evaluering

De krav som stilles for forvaltningen av statstilskuddet i henhold til Økonomiregelverket i staten, vil gjelde på vanlig måte ved disponeringen av tilskuddet. Overordnede retningslinjer vil bli fastsatt av departementet. Ellers er det tilskuddsforvalter som skal påse at regelverkets bestemmelser blir oppfylt. Det skal årlig rapporteres til departementet om hvordan tilskuddet er anvendt, med redegjørelse for måloppnåelse.»

Oppfølging i Kirkerådet av budsjettet for 2015

Det er i Kirkemøtets retningslinjer lagt vekt på forutsigbarhet for tilskuddsmottakerne. Kirkemøtet vedtok under behandlingen av forvaltningen for 2015 i sak KM 10/14 at fordelingen mellom formål og instanser skal følge samme fordelingsnøkkel som i 2014.

Kirkerådet har fulgt opp dette ved å foreslå en indeksregulering av alle satsene fra 2014 på om lag 2 % fra 2014 til 2015. Unntaket gjelder tilskuddet til Oslo og Nidaros domkirker. Dette har vært forvaltet av departementet fram t.o.m budsjettåret 2014. Kirkemøtet har ikke behandlet dette tilskuddet og eventuelle justeringer foreslås utsatt til budsjettåret 2016. Da behandler Kirkerådet dette på samme måte som tilskuddet til Nasjonalt pilegrimssenter. Begge disse formålene var på post 71 i 2014 og Nasjonalt pilegrimssenter får ikke prisjustert tilskuddet i år.

Siden flere av tilskuddet er bundet opp i driftstilskudd til faste stillinger dekker ikke justeringen lønns- og prisutviklingen siste år.

Forslag til budsjettfordeling fremgår av tabellen nedenfor.

Post 75 Tilskudd til virksomhet i Den norske kirke (tall i 1000 kr)	Regnskap 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Trosopplæring	207 497	290 979	296 916
Oslo og Nidaros domkirke (post 71 i 2013 og 2014)	5 000	5 000	5 000
Døvekirkene (post 77 i 2013 og 2014)	10 230	10 590	10 806
Kristent arbeid blant blinde (post 77 i 2013 og 2014)	310	320	328
Stiftelsen Kirkeforskning (post 77 i 2013 og 2014)	6 040	6 250	6 379
Diakoni, undervisning og kirkemusikk (post 77 i 2013 og 2014)	123 768	131 120	133 795
Kirkelig ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep (post 77 i 2013 og 2014)	2 235	2 820	2 872
Samisk bibeloversettelse (post 77 i 2013 og 2014)	1 550	1 600	1 637
Sum tilskudd	356 630	448 679	457 733

I rammene til diakoni, undervisning og kirkemusikk disponerte KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon kr 2 900 000 i 2014. Disse ble fordelt på kr 1 900 000 til kompetanseutviklingsmidler og kr 1 000 000 er disponert til kurs og opplæring av valgte medlemmer (Menighetsråd og Fellelsråd). Dette var en følge av at Kirkerådet ble bedt om å videreføre fordelingene fra 2013 til 2014.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Tilskuddsforvaltningen er en ny oppgave Kirkerådet har fått de siste år.

Forvaltningen er økt i omfang som en følge av økt arbeidsmengde og flere tilskudd å forvalte. I 2012 og 2013 ble tilskuddsforvaltningen overført til Kirkerådet for Døvekirkene, Samisk bibeloversettelse og Stiftelsen Kirkeforskning. Fra 2014 er tilskuddsforvaltningen til diakoni, undervisning og kirkemusikk overført til Den norske kirke slik at Kirkerådet kan forvalte disse. Fra 2015 er tilskuddsforvaltningen til Oslo og Nidaros domkirke overført.

Departementet har fortsatt tildelingen til Sjømannskirken og Nasjonalt pilegrimssenter

Jo flere tilskuddsordninger Kirkerådet overtar, jo bedre prosesser for behovskartlegging må gjennomføres. Det er nødvendig å ha kjennskap til tilskuddsmottakernes behov. Kartleggingen og informasjonsinnhenting må starte i god tid, slik at forslag til nye satsinger og budsjett-forslag kan gjennomføres før prioriteringsforslag fra Den norske kirke sendes inn til statsbudsjettet. Det er viktig med tette og gode dialoger, slik at konflikter med samarbeidspartnerne kan unngås.

Vi er nå inne i en trinnvis utvikling. Kirkemøtet vil gradvis bli endret slik at det blir et policyorgan som også må vedta ulike prioriteringer og retningslinjer for økonomiforvaltningen i Den norske kirke som skal gjelde nasjonalt, regionalt og lokalt. I den første fasen fram til Den norske kirke er et eget rettssubjekt er det forvaltningen av de statlige tilskudd som er i fokus.

Det er et mål at mest mulig ressurser kan benyttes til utadrettet virksomhet, og at det bygges en framtidig administrasjon som er tilpasset dette. Det krever forutsigbarhet for å kunne planlegge å utvikle denne. Kirkerådet har behov for økt kompetanse og bemanning for å håndtere de omlegginger som må komme fra 2017 og det arbeides med dette. Arbeidet krever økte ressurser.